

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město
Tel. 257 042 094, e-mail: arbitr@finarbitr.cz
www.finarbitr.cz

Evidenční číslo: FA/2094/2015
Spisová značka (uvádějte vždy v korespondenci): 530/SU/2013

Rozhodnutí o námitkách

Finanční arbitř příslušný k rozhodování sporů podle ustanovení § 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl podle ustanovení § 16 odst. 2 ve spojení s ustanovením § 24 zákona o finančním arbitrovi a přiměřeným použitím zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), v řízení zahájeném dne 4. 9. 2013 podle ustanovení § 8 zákona o finančním arbitrovi na návrh ■■■, nar. ■■■, bytem ■■■ (dále též „Navrhovatel“), proti společnosti Mari Trade a. s., IČO 27821315, se sídlem Ostrava – Moravská Ostrava, Sokolská třída 244/27, PSČ 702 00, zapsané v obchodním rejstříku vedeném u Krajského soudu v Ostravě, oddíl B, vložka 3454 (dále též „Instituce“), o námitkách Instituce ze dne 13. 8. 2014, evid. č. FA/6360/2014, a ze dne 18. 8. 2014, evid. č. FA/6521/2014, proti nálezů finančního arbitra ze dne 1. 8. 2014, evid. č. FA/6035/2014 (dále jen „Nálež“), takto:

Námitky Instituce, společnosti Mari Trade a.s., IČO 27821315, se sídlem Ostrava – Moravská Ostrava, Sokolská třída 244/27, PSČ 702 00, ze dne 13. 8. 2014, evid. č. FA/6360/2014, a ze dne 18. 8. 2014, evid. č. FA/6521/2014, se zamítají a nález finančního arbitra ze dne 1. 8. 2014, evid. č. FA/6035/2014, se podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi potvrzuje.

O d ů v o d n ě n í:

1. Řízení o návrhu

Navrhovatel se svým návrhem na zahájení řízení proti Instituci domáhal zaplacení částky 136.226,-Kč, kterou Instituci zaplatil v souvislosti s uzavřením smlouvy o úvěru, od které odstoupil, když tvrdil, že smlouva o úvěru je od počátku neplatná pro rozpor se zákonem.

Finanční arbitř při zkoumání podmínek řízení zjistil, že Navrhovatel uzavřel s Institucí dne 20. 2. 2013 smlouvu o spotřebitelském úvěru č. ■■■ (dále jen „Smlouva o úvěru“), na základě které se Instituce zavázala za sjednaných podmínek a dohodnutým způsobem poskytnout Navrhovateli peněžní prostředky ve výši 300.000,- Kč (dále jen „Úvěř“) a Navrhovatel se zavázal poskytnuté peněžní prostředky Instituci ve sjednané době a dohodnutým způsobem vrátit společně s úroky.

Finanční arbitr pečlivě zkoumal důkazní prostředky předložené stranami sporu a vážil veškerá tvrzení a vyjádření účastníků řízení tak, aby dostal své povinnosti rozhodovat podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu se zákonem o finančním arbitrovi a zvláštními právními předpisy.

Finanční arbitr při posuzování nároku Navrhovatele na zaplacení částky 136.226,-Kč zejména zkoumal, zda Navrhovatel řádně odstoupil od Smlouvy o úvěru a zda je jeho nárok na vrácení uvedené částky oprávněný.

Finanční arbitr na základě shromážděných podkladů dospěl k závěru, že Instituce nesplnila svoji informační povinnost ve smyslu § 6 odst. 1 zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů ve znění do 24. 2. 2013 (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“) ve spojení s odst. 1 písm. f) Přílohy č. 3 k tomuto zákonu, neboť ve Smlouvě o úvěru nesprávně informovala Navrhovatele o výši roční procentní sazby nákladů (dále jen „RPSN“). Informaci o správné výši RPSN Instituce Navrhovateli neposkytla ani dodatečně a Navrhovatel tak byl ve smyslu § 11 odst. 1 věta druhá zákona o spotřebitelském úvěru oprávněn od Smlouvy o úvěru odstoupit i po uplynutí lhůty stanovené ve větě první téhož zákonného ustanovení. Odstoupením Navrhovatele od Smlouvy o úvěru zanikl úvěrový vztah mezi Navrhovatelem a Institucí, a proto se finanční arbitr dále zabýval vypořádáním vzájemných závazků. Finanční arbitr dospěl k závěru, že Instituce se na úkor Navrhovatele obohatila o částku v celkové výši 64.790,21 Kč, neboť toto plnění získala bez právního důvodu, resp. z právního důvodu, který odpadl.

Finanční arbitr proto v souladu s ustanovením § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi svým nálezem návrh Navrhovatele v části 64.790,21 Kč potvrdil a v části 71.435,79 Kč zamítl. Zároveň dle § 17 zákona o finančním arbitrovi rozhodl o udělení sankce Instituci ve výši 15.000,-Kč.

3. Námítky Instituce proti Nálezu

Instituce podala námítky do výroku I. a III. Nálezu, když výrok I. napadla co do povinnosti Instituce zaplatit Navrhovateli částku 64.747,61 Kč a výrok III. napadla v celém rozsahu.

Instituce nesouhlasí s názorem finančního arbitra, že výše RPSN byla ve Smlouvě o úvěru uvedena chybně, když do RPSN nebyla zahrnuta daň z převodu nemovitosti ve výši 23.872,-Kč. Instituce namítá, že RPSN odrážela všechny náklady se spotřebitelským úvěrem spojené a částka 23.872,- Kč se pro účely výpočtu RPSN neměla zohlednit, neboť „*tato částka nepředstavuje náklad úvěru, jedná se o platbu, na kterou má navrhovatel nárok při splnění všech smluvních podmínek smlouvy o úvěru*“. Toto tvrzení Instituce dokládá tím, že „*navrhovateli částku 23.872,-Kč ihned po splnění smluvních podmínek vrátila*“.

Instituce trvá na tom, že RPSN bylo vyčísleno ve správné výši a Navrhovatel od Smlouvy o úvěru neodstoupil včas. Plnění, které Navrhovatel zaslal Instituci tedy „*nelze posuzovat jako vrácení jistiny úvěru, ale jako částečnou úhradu závazku ze strany navrhovatele. V důsledku porušení smluvních podmínek došlo k sesplatnění úvěru a částka poukázána navrhovatelem byla institucí započítána na závazek navrhovatele, který však nebyl k uvedenému dni poukázáním částky ze strany navrhovatele splněn*“. Proto Instituce nesouhlasí s názorem finančního arbitra o povinnosti vrátit Navrhovateli částku 64.542,60 Kč (celkem pak 64.790,21 Kč, jak uvádí výrok I. Nálezu, pozn. fin. arbitra), „*když tato plnění není možné podřadit pod jistinu, úrok ani úhradu nevratných poplatků zaplacených institucí orgánům*

veřejné moci nebo osobám pověřeným jejím výkonem podle § 11 odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru“.

Instituce uvedla, že částka 64.542,60 Kč sestává z částky 60.000,-Kč, představující smluvně převzatý závazek Navrhovatele uhradit poplatek za vyřízení úvěru, částka 4.500,- Kč představuje náklad na dopravu, který Instituce rovněž vynaložila v souvislosti s úvěrovým případem Navrhovatele. Instituce zdůrazňuje, že v obou případech se jedná o náklady, které Instituce reálně vynaložila (úhrada cestovného, úhrada advokátní kanceláři za přípravu a vyhotovení úvěrové dokumentace). Navíc Navrhovatel uvedené částky čerpal, neboť tyto platby Instituce v souladu se Smlouvou o úvěru započítala na poskytnutí úvěru.

Ve vztahu k částce 247,61 Kč Instituce uvádí, že ani na ni Navrhovatel nárok nemá, neboť přijetím plnění ze strany Navrhovatele „*nedošlo k úplné úhradě všech závazků ze smlouvy o úvěru, ale pouze k úhradě částečné*“ vzhledem k tomu, že Instituce nepovažuje odstoupení od Smlouvy o úvěru ze strany Navrhovatele za řádné.

Naopak, Instituce nezpochybnila svoji povinnost uhradit Navrhovateli částku 42,60 Kč, neboť zde došlo k administrativnímu pochybení a chybnému vyčíslení částky účtované za notářský zápis.

Pokud se jedná o výrok III. Nálezu, Instituce se sankcí nesouhlasí, neboť je přesvědčena, že při poskytování spotřebitelského úvěru nijak nepochybnila.

Instituce v průběhu řízení o námitkách neoznačila ani nepředložila nové důkazní prostředky a navrhla, aby finanční arbitr „*jejímu odvolání*“ vyhověl.

4. Vyjádření Navrhovatele k námitkám

Navrhovatel ve svém vyjádření uvedl, že se plně ztotožňuje s Nálezem finančního arbitra. Dále uvedl, že námitky Instituce považuje za irelevantní a navrhuje, aby finanční arbitr námitky Instituce odmítl.

5. Řízení o námitkách

Finanční arbitr podle § 12 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu s tímto zákonem a zvláštními právními předpisy. Podle § 12 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi není finanční arbitr vázán návrhem a aktivně opatřuje důkazy; při svém rozhodování vychází ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné důkazy jak jednotlivě, tak ve vzájemné souvislosti.

Finanční arbitr konstatuje, že Instituce podala námitky proti Nálezu v zákonem stanovené lhůtě. Finanční arbitr je posoudil jako přípustné podle ustanovení § 81 a 82 správního řádu a uvážil o nich, jak následuje.

Finanční arbitr provedl detailní právní posouzení zjištěného skutkového stavu již v Nálezu a nepovažuje za nutné ani účelné veškeré své úvahy v rozhodnutí o námitkách opakovat,

pokud nebude stručné shrnutí nezbytné v rámci vypořádání jednotlivých námitek, které finanční arbitr posoudil následovně.

Pokud se jedná o námitku Instituce, že daň z převodu nemovitosti nemusela do RPSN zahrnovat, jelikož se nejedná o náklad Úvěru a jelikož ji Navrhovateli později vrátila, nelze než ji odmítnout.

Ze smluvní dokumentace, zejména pak z bodu 4.9 Všeobecných obchodních podmínek, vyplývá, že Instituce se s Navrhovatelem dohodla, že jí Navrhovatel zaplatí částku rovnající se výši daně z převodu nemovitosti, kterou Instituce následně uhradí příslušnému finančnímu úřadu. Finanční arbitr pro úplnost konstatuje, že podle § 8 odst. 1 písm. b) zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění účinném k datu uzavření Smlouvy o úvěru a související smlouvy o zajišťovacím převodu práva vlastnického práva k nemovitosti (dále jen „zákon o dani z převodu nemovitostí“), byl poplatníkem daně z převodu nemovitostí v daném případě nabyvatel nemovitosti, tedy Instituce. Princip smluvní volnosti však nevyklučuje, aby si smluvní strany sjednaly, že náklady na úhradu daně z převodu nemovitosti uhradí poplatníkovi druhá smluvní strana. Finanční arbitr má za to, že takovou dohodu nelze vykládat jako rozpornou s dobrými mravy, když se jedná o vzájemnou úpravu práv a povinností, na které se Navrhovatel s Institucí svobodně dohodli, a zákon takové ujednání nevyloučil.

Instituce následně započítala svůj nárok na uhrazení této částky na poskytovaný Úvěr a Navrhovateli vyplatila Úvěr ponížený mj. o tuto částku, tedy o daň ve výši 23.872,- Kč. Instituce po zpětném nabytí vlastnického práva k nemovitosti Navrhovatelem požádala podle § 25 odst. 4 zákona o dani z převodu nemovitostí o prominutí této daně a Navrhovateli ji vrátila.

Jak finanční arbitr rozvedl již v Nálezu, zákon o spotřebitelském úvěru v § 3 písm. e) stanoví, že *„[p]ro účely tohoto zákona se rozumí celkovými náklady spotřebitelského úvěru pro spotřebitele veškeré náklady, včetně úroků, provizí, daní a veškerých dalších poplatků, které spotřebitel musí zaplatit v souvislosti se spotřebitelským úvěrem a které jsou věřiteli známy...“*.

Současně podle § 10 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru platí, že *„[r]oční procentní sazba nákladů na spotřebitelský úvěr se rovná současné hodnotě všech nákladů spotřebitele sjednaných mezi věřitelem a spotřebitelem ve smlouvě, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, a počítá se na roční bázi podle vzorce uvedeného v příloze č. 5 k tomuto zákonu“*.

Odstavec 2 téhož ustanovení pak stanoví, že *„pro účely výpočtu roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr se použijí celkové náklady úvěru pro spotřebitele s výjimkou nákladů splatných spotřebitelem v důsledku neplnění některého ze závazků stanovených ve smlouvě, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, a jiných nákladů než kupní ceny, které je spotřebitel povinen při koupi zboží nebo poskytnutí služeb zaplatit bez ohledu na to, zda je transakce uskutečněna s využitím spotřebitelského úvěru nebo bez jeho využití...“*.

Pokud se jedná o § 3 písm. e) zákona o spotřebitelském úvěru, zákonodárce do celkových nákladů spotřebitelského úvěru výslovně zahrnul i veškeré daně (tedy i daň z převodu nemovitosti), a to pod podmínkou, že je spotřebitel platí v souvislosti se spotřebitelským úvěrem a věřiteli jsou známy. Stran podmínky první, totiž souvislosti s poskytovaným Úvěrem, finanční arbitr nemá o jejím naplnění žádných pochybností, když ze shromážděných

důkazů jednoznačně plyne, že se jednalo o daň v souvislosti se zajištěním Úvěru, které požadovala sama Instituce. Stejně tak ze shromážděných podkladů vyplývá, že Instituci byla, resp. mohla být, v den uzavření Smlouvy o úvěru známa i výše této daně, neboť již dne 17. 2. 2013, tj. 3 dny před uzavřením Smlouvy o úvěru, určil soudní znalec cenu převáděné nemovitosti a sazba daně z převodu nemovitosti byla uvedena v § 14 zákona o dani z převodu nemovitostí ve znění platném k datu uzavření Smlouvy o úvěru.

Ustanovení § 10 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru pak jednoznačně stanoví, že věřitel by měl při výpočtu RPSN vycházet právě z celkových nákladů spotřebitelského úvěru, avšak s výjimkou nákladů spojených s porušením smlouvy ze strany spotřebitele a nákladů, které by spotřebitel zaplatil i v případě nevyužití spotřebitelského úvěru. Finanční arbitr je přesvědčen, že daň z převodu nemovitosti nespadá ani pod jednu z těchto výjimek, neboť se nejedná ani o následek porušení některé smluvní povinnosti ani o platbu, kterou by Navrhovatel provedl nebýt Úvěru a jeho zajištění.

Finanční arbitr tedy v souvislosti s rovnicí pro výpočet RPSN zastává názor, že daň z převodu nemovitosti ve výši 23.872,- Kč se měla v posuzovaném případě promítnout nejen na její levé straně jako plnění dané Navrhovatelem k dispozici ve smyslu § 3 písm. k) zákona o spotřebitelském úvěru (Navrhovatel sám pak určil, jak s ním naložit), ale současně i na její pravé straně, neboť dotčená daň současně tvoří náklad spotřebitelského úvěru, který byl Navrhovatel nucen uhradit bezprostředně po uzavření Smlouvy o úvěru, jak bylo rozvedeno výše.

Skutečnost, že se Instituce zavázala Navrhovatelem vrátit částku uhrazenou na daň z převodu nemovitosti (*poznámka finančního arbitra – k vrácení této částky ve výši 23.872,- Kč navíc nemuselo dojít vždy, nýbrž pouze za splnění předem nejistých skutečností*), neznamena, že by tato částka neměla být při výpočtu RPSN zohledněna. Finanční arbitr v této souvislosti odkazuje na dokument vypracovaný dne 8. 5. 2012 Evropskou komisí jako vodítko k výkladu Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS (*Guidelines on the application of Directive 2008/48/EC (Consumer Credit Directive) in relation to costs and the Annual Percentage Rate of charge*), který na straně 15 (předposlední odrážka) uvádí: „*The total cost of credit is limited to the costs of credit, and does not include any offsetting income or benefits. These are not covered by Article 3(g). However, it is open to the creditor to disclose such income or benefits separately, subject to this not being misleading to the consumer*“. Tento text lze přeložit následujícím způsobem: „*Celkové náklady spotřebitelského úvěru jsou omezeny na náklady spotřebitelského úvěru a nezahrnují žádné započtení příjmů a jiných výhod (benefitů). Tyto příjmy a výhody nespádají pod článek 3(g). Nicméně, věřitel může takové příjmy a výhody (benefity) uvést zvlášť za předpokladu, že tak neučiní pro spotřebitele zavádějícím způsobem*“.

Z uvedeného textu vyplývá, že Instituce měla povinnost tyto náklady do výpočtu RPSN zahrnout vždy bez dalšího, tedy i bez ohledu na jejich případnou návratnost, avšak současně mohla Navrhovatele o výhodě spočívající v případném navrácení daně z převodu nemovitosti transparentně a nezavádějícím způsobem informovat, tak, aby si Navrhovatel mohl sám vyhodnotit, zda se mu čerpání Úvěru vyplatí být za vyšší sazby RPSN, avšak zároveň se zmíněnou výhodou. Případná výhoda spočívající ve vrácení zaplacené daně proto ani nemá být zahrnuta při výpočtu RPSN na levé straně rovnice jako příjem spotřebitele v okamžiku následujícím po řádném splacení spotřebitelského úvěru.

Instituce o této výhodě Navrhovatele informovala v bodu 9.1 Všeobecných obchodních podmínek, avšak částku odpovídající zaplacení daně z převodu nemovitostí jako nutně vynaloženého nákladu na počátku smluvního vztahu již na pravé straně rovnice při výpočtu RPSN nezohlednila.

S ohledem na výše uvedenou argumentaci finanční arbitr konstatuje, že pokud Instituce nezapočítala daň z převodu nemovitosti ve výši 23.872,- Kč do celkových nákladů spotřebitelského úvěru, nejednala při výpočtu v souladu se zákonem o spotřebitelském úvěru a již z tohoto důvodu nemohl být správný ani údaj o RPSN uvedený ve Smlouvě o úvěru (27,68%).

Ačkoliv pak Instituce založila své námitky proti Nálezů na argumentaci (ne)započtením daně z převodu nemovitosti do celkových nákladů Úvěru, finanční arbitr připomíná, že Instituce se při výpočtu RPSN dopustila i dalšího pochybení, jak finanční arbitr podrobně rozvedl na str. 14 napadeného Nálezů. I kdyby totiž částka představující daň z převodu nemovitosti nebyla nákladem Úvěru, jak tvrdí Instituce, a náklady Úvěru by činily „jen“ 123.172,- Kč, RPSN by při jinak stejných vstupních údajích činila 47,3 %, nikoliv 27,68%. V této souvislosti finanční arbitr opakuje, že pokud Instituce ponížila částku vyplacenou Navrhovateli o souhrn veškerých poplatků (112.354,- Kč), musí se tato skutečnost promítnout i na pravé straně rovnice pro výpočet RPSN jako jednorázový výdaj zaplacený na počátku smluvního vztahu a nelze ho tak rozpočítávat na 15 let po částce 7.490,26 Kč ročně.

Navíc, jak finanční arbitr zjistil po opětovném důkladném zkoumání Smlouvy o úvěru a Všeobecných obchodních podmínek, Instituce v těchto smluvních dokumentech neoznačila ani příslušný orgán dozoru ve smyslu odst. 1 písm. s) Přílohy č. 3 k zákonu o spotřebitelském úvěru. I z tohoto důvodu proto nemohlo dojít k uplynutí lhůty pro odstoupení od Smlouvy o úvěru dříve, než (by) Instituce Navrhovateli tuto chybějící informaci poskytla. Finančnímu arbitrovi tak nezbyvá, než setrvat na závěru ohledně včasného odstoupení od Smlouvy o úvěru Navrhovatelem.

Finanční arbitr již jen pro úplnost shrnuje, že jelikož Instituce podle jeho názoru nesplnila svoji informační povinnost podle § 6 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s odst. 1 písm. f) a s) Přílohy č. 3 k tomuto zákonu, když ve Smlouvě o úvěru nesprávně uvedla výši RPSN a jak finanční arbitr nově zjistil, rovněž neuvedla informaci o orgánu dozoru. Nesplnění informační povinnosti mělo za následek prodloužení lhůty pro odstoupení od Smlouvy o úvěru ze strany Navrhovatele, jako spotřebitele. Navrhovatel tedy v posuzovaném případě od Smlouvy o úvěru odstoupil řádně a včas.

Vypořádání smluvních stran v důsledku odstoupení Navrhovatele od Smlouvy o úvěru finanční arbitr podrobně odůvodnil v Nálezů. S ohledem na skutečnost, že proti vypořádání smluvních stran pro případ řádného odstoupení od Smlouvy o úvěru žádná ze stran nepodala námitky (Instituce se vyjadřovala pouze k oprávněnosti účtování jednotlivých nákladů a jejich započítávání na jistinu úvěru za situace, kdy Navrhovatel od Smlouvy o úvěru řádně a včas neodstoupil), finanční arbitr na toto odůvodnění plně odkazuje.

Na základě všech shora uvedených skutečností finanční arbitr zamítl námitky Instituce a Nálezů potvrdil tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

P o u ě n í:

Rozhodnutí o námitkách je podle § 16 odst. 4 zákona o finančním arbitrovi konečné. Podle § 17 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi doručený nález, který již nelze napadnout námitkami, je v právní moci (*v případě, že bylo vydáno rozhodnutí o námitkách, nabyvá nález právní moci dnem doručení rozhodnutí o námitkách – pozn. finančního arbitra*).

Podle § 244 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský soudní řád“), rozhodl-li správní orgán podle zvláštního zákona o sporu a nabylo-li rozhodnutí správního orgánu právní moci, může být tatáž věc projednána na návrh v občanském soudním řízení. Podle § 247 odst. 1 občanského soudního řádu musí být žaloba podána ve lhůtě dvou měsíců od doručení rozhodnutí správního orgánu.

V Praze dne 26. 2. 2015

otisk úředního razítka

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr